

Αρχαία ελληνική γραμματεία

Α΄ Λυκείου

Ξενοφώντος Έλληνικά, 2, 1, 28-29

Λεξιλογικές ασκήσεις (Τράπεζα θεμάτων)

Η τράπεζα έχει συμβουλευτικό χαρακτήρα

1. α) Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α΄ στήλης με την ομόρριζή της στη Β΄ στήλη. Δύο λέξεις της Β΄ στήλης περισσεύουν.

Α΄ ΣΤΗΛΗ	Β΄ ΣΤΗΛΗ
1. <i>ἔγνω</i>	α) επικράτηση
2. <i>παντελῶς</i>	β) σχεδόν
3. <i>πράγματα</i>	γ) αταξία
4. <i>κράτος</i>	δ) ποίηση
5. <i>κατασχών</i>	ε) άπρακτος
	στ) ατέλεια
	ζ) αναγνώσ- της

β) Να σχηματίσετε από τις παρακάτω λέξεις παράγωγα επίθετα της αρχαίας ελληνικής με τις κατάληξεις που δίνονται.

λέξεις	κατάληξη	παράγωγο επίθετο
<i>ἄκραν</i>	-αῖος	
<i>πεζόν</i>	-ικός	
<i>κράτος</i>	-αίος	
<i>ἄλλαι</i>	-οῖος	
<i>ἄνδρας</i>	-εῖος	

2. α) Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α' στήλης με τη σημασία της στη Β' στήλη. Δύο στοιχεία της Β' στήλης περισσεύουν.

Α' ΣΤΗΛΗ	Β' ΣΤΗΛΗ
1. άπαγγέλλω	α) παρασέρνω
2. επίπλους	β) βγαίνω από το λιμάνι στην ανοιχτή θάλασσα
3. αύτόθεν	γ) ανακοινώνω
4. ανάγομαι	δ) συγκεντρώνω
5. συλλέγω	ε) από αυτό το μέρος
	στ) επιθετική κίνηση του στόλου
	ζ) σε αυτό το μέρος

β) **ἐπίπλους, δίκροτος, συλλέγω, διαφθείρομαι, κατέχω**: Να αναλύσετε τις παραπάνω σύνθετες λέξεις στα συνθετικά τους.

3. α) **ιδών, παντελῶς, πλήρεις, κατασχών, μεγάλα**: Να γράψετε από μία ομόρριζη λέξη, απλή ή σύνθετη, της αρχαίας ή της νέας ελληνικής γλώσσας για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις του κειμένου.

β) Να αντιστοιχίσετε τα ομόρριζα προς τους ρηματικούς τύπους **βοηθεῖν** και **ἔλαβε** (Α' στήλη): **βοηθός, βοήθεια, λῆμμα, λημμάτιον, λῆψις** ουσιαστικά με την κατηγορία στην οποία ανήκουν (Β' στήλη). Μία κατηγορία περισσεύει.

Α' ΣΤΗΛΗ	Β' ΣΤΗΛΗ
1. βοηθός	α) ενέργεια ή κατάσταση
2. λῆμμα	β) υποκοριστικό
3. λῆψις	γ) αποτέλεσμα ενέργειας
4. λημμάτιον	δ) ὄργανο ή μέσο
5. βοήθεια	ε) πρόσωπο που ενεργεί

4. α) Να σχηματίσετε από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους ένα ομόρριζο ουσιαστικό (απλό ή σύνθετο) της αρχαίας ελληνικής γλώσσας, χρησιμοποιώντας την κατάληξη που σας δίνεται:

ρηματικοί τύποι	κατάληξη	ομόρριζα ουσιαστικά
<i>ἔφυγον</i>	-άς	
<i>ἀνήχθησαν</i>	-ή	
<i>διεφθαρμένων</i>	-ά	
<i>ἔλαβεν</i>	-ις	
<i>ἀπαγγελοῦσα</i>	-ία	

β) Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α' στήλης με τη συνώνυμή της στη Β' στήλη. Δύο λέξεις της Β' στήλης περισσεύουν.

Α' ΣΤΗΛΗ	Β' ΣΤΗΛΗ
1. συλλέγω	α) καταστρέφω
2. βοηθῶ	β) ἀπέρχομαι
3. γιγνώσκω	γ) ἔρχομαι
4. φεύγω	δ) συνάγω
5. διαφθείρω	ε) ἐπικουρῶ
	στ) διαλέγω
	ζ) ἐπίσταμαι

5. α) Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α' στήλης με την αντώνυμή της στη Β' στήλη. Δύο λέξεις της Β' στήλης περισσεύουν.

Α' ΣΤΗΛΗ	Β' ΣΤΗΛΗ
1. ταχίστη	α) καταπλέω
2. κενή	β) ὀλίγιστος
3. ἀποπλέω	γ) μικρά
4. πλειῖστος	δ) θάπτων
5. μεγάλα	ε) πλείονας
	στ) πλήρης
	ζ) βραδυτάτη

β) **ναῦς, ἀνήχθησαν, ἰστία, ἀπέπλευσε, ἀπαγγελοῦσα**: Να γράψετε από μία ομόρριζη λέξη, απλή ή σύνθετη, της αρχαίας ή της νέας ελληνικής γλώσσας για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις του κειμένου.

6. α) Να σχηματίσετε από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους ένα ομόρριζο ουσιαστικό (απλό ή σύνθετο) της αρχαίας ελληνικής γλώσσας, χρησιμοποιώντας την κατάληξη που σας δίνεται:

ρηματικοί τύποι	κατάληξη	ομόρριζα ουσιαστικά
<i>ἔφυγον</i>	<i>-άς</i>	
<i>ἀνήχθησαν</i>	<i>-ή</i>	
<i>διεφθαρμένων</i>	<i>-ά</i>	
<i>ἔλαβε</i>	<i>-ις</i>	
<i>ἀπαγγελοῦσα</i>	<i>-ία</i>	

β) **συμπλήρωμα, παραλήπτης, γεωμετρία, διαφυγή, ιστός**: Να συνδέσετε τις παραπάνω λέξεις με τις λέξεις του κειμένου με τις οποίες έχουν ετυμολογική συγγένεια.

7. α) Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α' στήλης με την αντώνυμή της στη Β' στήλη. Δύο λέξεις της Β' στήλης περισσεύουν.

Α' ΣΤΗΛΗ	Β' ΣΤΗΛΗ
1. <i>ἀποπλέω</i>	α) <i>μικρά</i>
2. <i>μεγάλα</i>	β) <i>ἡγοῦμαι</i>
3. <i>πλειῖστος</i>	γ) <i>ὀρμίζομαι</i>
4. <i>πλήρης</i>	δ) <i>εἰσπλέω</i>
5. <i>ἀνάγομαι</i>	ε) <i>κενός</i>
	στ) <i>ὀλίγιστος</i>
	ζ) <i>ταχύς</i>

β) **ἔχων, ἰδών, ἔλαβε, πράγματα, μεγάλα**: Να γράψετε από μία ομόρριζη λέξη, απλή ή σύνθετη, της αρχαίας ή της νέας ελληνικής γλώσσας για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις του κειμένου.

8. α) Να συνδέσετε κάθε ρήμα της Α' στήλης με το συνώνυμό του στη Β' στήλη. Δύο λέξεις της Β' στήλης περισσεύουν.

Α' ΣΤΗΛΗ	Β' ΣΤΗΛΗ
1. βοηθῶ	α) συμπορεύομαι
2. γιγνώσκω	β) ἔρχομαι
3. συλλέγω	γ) ἐκπλέω
4. συμπάρειμι	δ) συνάγω
5. ἀποπλέω	ε) ἐπικουρῶ
	στ) διαβαίνω
	ζ) οἶδα

β) **πλήρεις, ἄνδρας, συνέλεξεν, ἔφυγον, ἔγνω:** Να γράψετε από μία ομόρριζη λέξη, απλή ή σύνθετη, της αρχαίας ή της νέας ελληνικής γλώσσας για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις του κειμένου.

9. α) Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α' στήλης με την αντώνυμή τους στη Β' στήλη. Δύο λέξεις της Β' στήλης περισσεύουν.

Α' ΣΤΗΛΗ	Β' ΣΤΗΛΗ
1. ταχίστη	α) κενή
2. μέγιστη	β) αίσχιστη
3. πλήρης	γ) ἄγνωστος
4. φεύγω	δ) μικρά
5. γιγνώσκω	ε) πολλή
	στ) βραδυτάτη
	ζ) ἔρχομαι

β) **επιτάχυνση, πλοηγός, γαιοκτήμονας, ιστιοφόρος, ναύλος:** Να συνδέσετε τις παραπάνω λέξεις με τις λέξεις του κειμένου με τις οποίες έχουν ετυμολογική συγγένεια.

10. α) Να συνδέσετε κάθε λέξη της Α' στήλης με την ομόρριζή της στη Β' στήλη. Δύο λέξεις της Β' στήλης περισσεύουν.

Α' ΣΤΗΛΗ	Β' ΣΤΗΛΗ
1. <i>ναῦς</i>	α) εγκατάλειψη
2. <i>έσήμανεν</i>	β) είδος
3. <i>έλαβεν</i>	γ) σημασία
4. <i>ιδών</i>	δ) κατάληψη
5. <i>άνήχθησαν</i>	ε) ναός
	στ) αναγωγή
	ζ) νηοπομπή

β) Να σχηματίσετε από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους ένα ομόρριζο ουσιαστικό (απλό ή σύνθετο) της αρχαίας ελληνικής, χρησιμοποιώντας την κατάληξη που σας δίνεται:

ρηματικοί τύποι	κατάληξη	ομόρριζα ουσιαστικά
<i>πλειῖν</i>	-ις	
<i>έσήμανεν</i>	-μα	
<i>συνέλεξεν</i>	-ή	
<i>βοηθεῖν</i>	-ός	
<i>άπαγγελοῦσα</i>	-ία	